

Міністерство освіти і науки України
Львівський національний університет імені Івана Франка

Філософський факультет
Кафедра теорії та історії політичної науки

Гарбадин Андрій Стефанович

**Методичні рекомендації та матеріали для вивчення
навчальної дисципліни**

«ВСТУП ДО СПЕЦІАЛЬНОСТІ»

для студентів першого року навчання спеціальності 052 «Політологія»
освітньо-кваліфікаційного рівня «Бакалавр» (денна форма навчання)

Львів 2022

Затверджено на засіданні кафедри теорії та історії політичної науки
Протокол №12 від 28. 06. 2022 року

Схвалено Вченою радою філософського факультету
Протокол №271/7 від 26. 08. 2022 року

ЗМІСТ

1. Вступ. Опис навчальної дисципліни	3
2. Мета та завдання, компетентності та результати навчальної дисципліни	4
3. Семестровий план і структура навчальної дисципліни	6
4. Основна та додаткова література навчальної дисципліни	7
5. Теми та зміст лекційних занять навчальної дисципліни	9
6. Теми та зміст семінарських/практичних занять навчальної дисципліни. Література.....	11
7. Завдання для самостійної роботи з навчальної дисципліни	27
8. Кредитно-модульна система оцінювання знань студентів	27
9. Розподіл балів, що присвоюється студентам	28
10. Контрольні питання для підсумкового контролю (екзамену)	28

1. Вступ. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		Денна форма навчання
Кількість кредитів – 3	<u>Галузь знань</u> 05 «Соціальні та поведінкові науки»	Нормативна
	<u>Спеціальність</u> 052 «Політологія»	
Модулів – 1		<i>Рік підготовки:</i>
Змістових модулів – 1		1-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання – немає		<i>Семестр</i>
Загальна кількість годин – 90		1-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 3.6	Освітньо-кваліфікаційний рівень: перший (бакалаврський)	<i>Лекції</i>
		16 год.
		<i>Практичні, семінарські</i>
		16 год.
		<i>Лабораторні</i>
		0 год.
		<i>Самостійна робота</i>
58 год.		
		<i>Індивідуальні завдання: 0 год.</i>
		<i>Вид контролю: іспит</i>

2. Мета та завдання, компетентності та результати навчальної дисципліни

Виконання навчальних завдань з курсу “Вступ до спеціальності” має на меті формування у майбутніх політологів основ професійних знань про політику, політичні інститути та процеси у сучасному світі; оволодіння навиками роботи з політологічними джерелами та набуття знань використання базових політологічних методів та методик; навчити студентів аналізувати та узагальнювати інформацію щодо сучасних проблем політичного розвитку.

Міждисциплінарні зв'язки. Курс “Вступ до спеціальності” є базовою навчальною дисципліною для студентів спеціальності “Політологія”. На основі, знань, отриманих в ході вивчення цієї дисципліни, вибудовуються всі наступні курси з блоків професійної, практичної та фундаментальної підготовки.

Основними завданнями вивчення дисципліни “Вступ до спеціальності” є:

- 1) формування у студентів базового понятійно-категоріального апарату з політології;
- 2) вивчення основних методів та підходів політологічної науки;
- 3) формування уявлень про сутність основних теорій політики;
- 4) формування базових основ знань з основних процесів сучасного політичного розвитку світу;
- 5) навчити студентів ключових характеристик політологічної науки як комплексу політичних, соціальних та економічних процесів.

У результаті успішного проходження курсу студент набере *загальні компетентності*:

- Знання предметної області та розуміння професійної діяльності.

та *спеціальні (фахові) компетентності*:

- Здатність використовувати категорійно-понятійний та аналітично-дослідницький апарат сучасної політичної науки.
- Здатність застосовувати інструментарій нормативної та емпіричної політичної теорії, політичної методології, порівняльної та прикладної політології, міжнародних та глобальних студій у фаховій діяльності.

Програмні результати навчання:

- Розуміти предметну область, етичні та правові засади професійної діяльності.
- Розуміти історію, закономірності та етапи розвитку предметної сфери політології, знати її цінності та досягнення.
- Вміти використовувати базовий категорійно-понятійний та аналітично-дослідницький апарат сучасної політичної науки.

Після завершення курсу студент повинен:

Знати:

- механізми соціально-історичної зумовленості розвитку та функціонування системи політичних відносин
- спеціально-наукові теоретичні та прикладні методи пізнання
- принципи розвитку та функціонування політичних систем країн світу
- особливості функціонування політичної системи України
- закономірності становлення та діяльності основних політичних інститутів суспільства
- критерії типологізації політичних режимів сучасності
- принципи функціонування виборчої та партійних систем

- сутність та структуру політичної свідомості, види політичної культури
- основних учасників політичного процесу та способи рекрутування політичної еліти тощо.

Вміти:

- використовувати теоретичні знання на практиці
- здійснювати коректний аналіз та оцінку політичної ситуації
- грамотно висловлювати власну політичну позицію у різних формах політичної участі
- ефективно протистояти політичним маніпуляціям та зловживанням влади з боку інших осіб.

3. Семестровий план і структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Денна форма					
	Усього	у тому числі				
л.		п./с.	лаб.	інд.	ср.	
1	2	3	4	5	6	7
Змістовий модуль 1						
Тема 1. <i>Політика як соціальне явище. Предмет і методи політології.</i>	11	2	2	-	-	7
Тема 2. <i>Політична система суспільства. Політична влада.</i>	11	2	2	-	-	7
Тема 3. <i>Держава як політичний інститут. Правова та соціальна держава.</i>	11	2	2	-	-	7
Тема 4. <i>Політичний режим.</i>	11	2	2	-	-	7
Тема 5. <i>Політична партія та партійні системи.</i>	11	2	2	-	-	7
Тема 6. <i>Вибори та виборчі системи.</i>	11	2	2	-	-	7
Тема 7. <i>Політичні еліти та політичне лідерство.</i>	11	2	2	-	-	7
Тема 8. <i>Політична культура. Політична соціалізація.</i>	13	2	2	-	-	9
Разом – Змістовний модуль 1	90	16	16	-	-	58
РАЗОМ	90	16	16	-	-	58

4. Основна та додаткова література навчальної дисципліни

Основна:

1. Lijphart, Arend. 2008. Thinking About Democracy. Power sharing and majority rule in theory and practice. New York, NY: Routledge.
2. Lijphart, Arend. 2012. Patterns of Democracy: Government Forms & Performance in Thirty-six Countries, Second Edition. New Haven: Yale University Press.
3. Арендт Х. Джерела тоталітаризму / Х. Арендт. – К., 2005.
4. Байме К. Політичні теорії сучасності / Клаус фон Байме ; [пер. з нім. М. Култаєвої, М. Бойченка]. — К. : СтилоС, 2008. — 396 с.
5. Гарбадин А. Концепція лібертаріанського патерналізму Р. Талера: політологічний контекст / А. Гарбадин // Вісник Львівського університету. Серія філософсько-політологічні студії. – 2022. – № 40. – С. 125-130.
6. Гарбадин А. Стратегії функціонування влади у розумінні М.Фуко / Гарбадин А. // Вісник Харків. нац. ун-ту ім. В.Н. Каразіна, 2011. – № 949. – С. 21–28.
7. Гарбадин А., Ільницька Д. Теоретико-концептуальні засади дослідження та типологізації авторитарних режимів / А. Гарбадин, Д. Ільницька // Вісник Львівського університету. Серія філософсько-політологічні студії. – 2021. – № 36. – С.
8. Денисенко В. М., Матвієнків С. М., Штерн В. Ю. Політологія. Вступ до спеціальності. Підручник для студентів вищих навчальних закладів. - Львів: Астролябія, 2007. - 360 с.
9. Історія політичної думки: підручник / за заг. ред. Н. М. Хоми [І. В. Алексеєнко, Т. В. Андрущенко, О. В. Бабкіна та ін.]. – Л. : Новий Світ-2000, 2020. – 1000 с.
10. Короткий оксфордський політичний словник / [Пер. з англ.] ; [За ред. І. Макліна, А. Макмілана]. — К. : Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2005. — 789 с.
11. Політична думка ХХ – початку ХХІ століть: методологічний і доктринальний підходи : підручник : у 2-х т. / за заг. Ред. Н. М. Хоми ; [Т. В. Андрущенко, О. В. Бабкіна, В. П. Горбатенко та ін.] – Львів : «Новий Світ-2000», 2016. – Т. 1. – 516 с.
12. Політична система для України: історичний досвід і виклики сучасної НАН України; Інститут історії України; ІППЕНД ім. І.Ф.Кураса/ В.М.Литвин – К.: Ніка-Центр, 2008. - 988 с.
13. Теорія політики: Підручник / Денисенко В.М. [Бліхар В.С., Требін М.П., Угрин Л.Я. та ін.]. – Л. : Ліга-Прес, 2015. – 668 с.
14. Фуко М. Наглядати й карати / пер. з фр. Петра Таращука. — Київ: КомуБук, 2020.
15. Шведа Ю. Вибори та виборчі системи. Європейські стандарти та досвід для утвердження демократії в Україні.- Львів, 2010.- 462 с.

Додаткова:

1. Денисенко В. М. Аксиологія динаміки політичних процесів / В. М. Денисенко, В. Й. Климончук. – Львів : Простір-М, 2005. – 246 с.
2. Денисенко В. М. Дискурс свободи: утопія та реальність вибору / В. М. Денисенко, В. Й. Климончук, Ю. О. Привалов. – Львів : Астролябія, 2007. – 212 с.
3. Денисенко В. Проблеми раціоналізму та ірраціоналізму в політичних теоріях Нового Часу європейської історії / В. Денисенко. – Львів : ПАІС, 1997 – 274 с.

4. Історія політичної думки: навч. енцикл. словник-довідник для студентів вищ. навч. закл. / За заг. ред. Н. М. Хоми [В. М. Денисенко, Л. Я. Угрин, Г. В. Шипунов та ін.]. – Львів: Новий Світ-2000, 2014. – 766 с.
5. Конституція України. – Суми: ТОВ «ВВП Нотіс», 2018. – 56 с.
6. Новітня політична лексика (неологізми, okazіоналізми та інші новотвори) / за заг. ред. Н. М. Хоми; [І. Я. Вдовичин, Л. Я. Угрин, Г. В. Шипунов та ін.]. – Львів : Новий Світ-2000, 2015. – 492 с.
7. Політологія: енциклопедичний словник / [В. М. Денисенко, Л. Я. Угрин, Н. М. Хома]; за ред. д-ра філос. наук, проф. В. М. Мельника. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2014. – 406 с.

Електронні джерела:

1. A Guide to Professional in Political Science Ethics. Second Edition, Revised 2012. // <http://www.apsanet.org/portals/54/Files/Publications/APSAAEthicsGuide2012.pdf>
2. Cambridge Handbook of Experimental Political Science // <https://www.pdfdrive.net/cambridge-handbook-of-experimental-political-science-e141361.html>
3. Careers and the Study of Political Science: A Guide for Undergraduates. Revised and expanded 6th edition // <https://www.apsanet.org/PUBLICATIONS/Online-Store>
4. Grigsby Ellen. Analyzing Politics: An Introduction to Political Science, Fourth Edition // <http://www.nicat-mammadli.narod.ru/b1.html/b35.pdf>
5. Heywood Andrew. Political Theory, Third Edition: An Introduction: Andrew Heywood // <http://discuss.forumias.com/uploads/FileUpload/eb/1ad8e33f4e8a2c8b7e1e6811e174ca.pdf>
6. Homans G. C. Social behavior: Its elementary forms. N.Y., 1961.
7. International Encyclopedia of Political Science // <https://www.pdfdrive.net/international-encyclopedia-of-political-science-e29262519.html>
8. Style Manual for Political Science. Revised August 2006, APSA Committee on Publications // <https://sps.boisestate.edu/politicalscience/files/2016/09/APSASyleManual2006.pdf>
9. The Oxford Handbook Of Political Institutions // <https://www.pdfdrive.net/political-science-e12667273.html>
10. The Oxford Handbook Of Public Policy // https://www.researchgate.net/publication/230412078_THE_OXFORD_HANDBOOK_OF_PUBLIC_POLICY_Michael_Moran_Martin_Rein_and_Robert_E_Goodin_eds

5. Теми та зміст лекційних занять навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1

Лекція 1. Політика як соціальне явище. Предмет і методи політології

Політика як соціальне явище. Основні концепції політики, її структура та функції. Співвідношення політики із іншими сферами суспільного життя

Політологія як наука та навчальна дисципліна. Виникнення та інституціоналізація політичної науки

Галузі політичного знання. Методи політичної науки.

Політолог як професія: сфери діяльності.

Лекція 2. Політична система суспільства. Політична влада.

Поняття політичної системи суспільства, її особливості. Структура, функції та фактори стабільності політичної системи.

Формальні та неформальні політичні інституції. Політична інституціоналізація.

Типологія політичних систем.

Політична влада: підходи до визначення поняття. Ресурси та функції політичної влади, принцип її поділу. Влада державна і політична.

Легітимність політичної влади. Механізми легітимації

Лекція 3. Держава як політичний інститут. Правова та соціальна держава.

Поняття та теорії виникнення держави. Ознаки та функції держави.

Форми національно-територіального устрою. Унітарна держава: типи, переваги та недоліки. Федеративна держава: форми та моделі федералізму, переваги та недоліки.

Форми державного правління. Монархія, її різновиди. Республіка: різновиди, переваги та недоліки.

Концепція правової держави: принципи та ознаки. Концепція соціальної держави. Ідеологічні інтерпретації соціальної держави. Поняття та принципи громадянського суспільства.

Лекція 4. Політичний режим.

Поняття, критерії типологізації і різновиди політичних режимів.

Суть, витоки та ознаки тоталітаризму. Суть та основні ознаки авторитаризму.

Різновиди авторитаризму. Гібридний та військовий режими. Авторитарно-бюрократичний, конкурентна олігархія, популістський режими. Однопартійний та персоналістський режими.

Основні принципи та ознаки демократичного політичного режиму. Елітаристська та плюралістична теорії демократії Теорія поліархії Р. Даля. Партисипаторна теорія демократії.

Моделі демократії А. Лейпхарта.

Лекція 5. Політичні партії та партійні системи.

Парламент як інститут представницької влади: функції, типи.

Походження і сутність політичних партій. Ознаки та функції політичних партій. Типологія політичних партій.

Типологія партійних систем. Однопартійна, двопартійна, система двох з половиною партій, гегемоністська, з домінуючою партією, обмеженого плюралізму, поляризована, атомізована.

Теорії партійних коаліцій.

Лекція 6. Вибори та виборчі системи.

Поняття виборчих систем та принципи їх функціонування. Види виборчих систем та виборчі цензи.

Мажоритарна виборча система: різновиди, переваги та недоліки. Пропорційна виборча система: різновиди, переваги та недоліки. Змішана виборча система. Соціологічний закон Дюверже.

Виборча система України. Вибори Президента України. Вибори народних депутатів. Місцеві вибори.

Лекція 7. Політичні еліти та політичне лідерство.

Поняття політичної еліти, її структура. Типологія політичної еліти. Циркуляція політичної еліти.

Лідерство як політичний феномен: особливості та функції. Теорії політичного лідерства.

Типологія політичного лідерства. Стили політичного лідерства

Лекція 8. Політична культура. Політична соціалізація.

Поняття і структура політичної культури. Типологія політичної культури.

Політична соціалізація: сутність, етапи та функції. Поняття, форми і структура політичної поведінки.

Політична свідомість: сутність та рівні. Масова політична свідомість. Політична ідеологія: поняття, функції та структура

6. Теми та зміст семінарських/практичних занять навчальної дисципліни. Література

Змістовий модуль 1

Семінар 1. Політика як соціальне явище. Предмет і методи політології

План

1. Політика як соціальне явище
2. Основні концепції політики, її структура та функції
3. Співвідношення політики із іншими сферами суспільного життя
4. Політологія як наука та навчальна дисципліна
5. Виникнення та інституціоналізація політичної науки
6. Галузі політичного знання
7. Методи політичної науки
8. Політолог як професія: сфери діяльності

Самостійна робота

1. Основні концепції політики, її структура та функції
2. Галузі політичного знання
3. Методи політичної науки
4. Політолог як професія: сфери діяльності

Основні поняття: політика, політологія, політична наука, метод, методологія, політична сфера, предмет політології, функції політології, методи політичної науки, політолог.

Питання для самоконтролю:

1. Коли виникає політика, як специфічна сфера діяльності суспільства?
2. Для чого у сучасних умовах навіть пересічному громадянину необхідне розуміння політичних явищ та процесів?
3. Яким чином можна визначити сутність політики?
4. Чому політика – це явище суспільного життя?
5. В чому суть політології як науки, її предмету?
6. Спробуйте обґрунтувати необхідність вивчення політології.
7. Обґрунтуйте сферу вашої зацікавленості у політології.
8. Розкажіть про власну кар'єрну спрямованість та поясніть як бачите себе у політиці після закінчення навчання.
9. Чи несе моральну відповідальність політолог за результати своєї діяльності?
10. Якими інтелектуальними та особистими рисами повинен володіти справжній політолог?

Рекомендована література:

1. A Guide to Professional in Political Science Ethics. Second Edition, Revised 2012. // <http://www.apsanet.org/portals/54/Files/Publications/APSAAEthicsGuide2012.pdf>
2. Cambridge Handbook of Experimental Political Science // <https://www.pdfdrive.net/cambridge-handbook-of-experimental-political-science-e141361.html>

3. Careers and the Study of Political Science: A Guide for Undergraduates. Revised and expanded 6th edition // <https://www.apsanet.org/PUBLICATIONS/Online-Store>
4. Grigsby Ellen. Analyzing Politics: An Introduction to Political Science, Fourth Edition // <http://www.nicat-mammadli.narod.ru/b1.html/b35.pdf>
5. Heywood Andrew. Political Theory, Third Edition: An Introduction: Andrew Heywood // <http://discuss.forumias.com/uploads/FileUpload/eb/1ad8e33f4e8a2c8b7e1e6811e174ca.pdf>
6. Homans G. C. Social behavior: Its elementary forms. N.Y., 1961.
7. International Encyclopedia of Political Science // <https://www.pdfdrive.net/international-encyclopedia-of-political-science-e29262519.html>
8. Style Manual for Political Science. Revised August 2006, APSA Committee on Publications // <https://sps.boisestate.edu/politicalscience/files/2016/09/APSASStyleManual2006.pdf>
9. The Oxford Handbook Of Political Institutions // <https://www.pdfdrive.net/political-science-e12667273.html>
10. The Oxford Handbook Of Political Theory // <https://www.pdfdrive.net/handbook-political-theorypdf-e31631153.html>
11. The Oxford Handbook Of Public Policy // https://www.researchgate.net/publication/230412078_THE_OXFORD_HANDBOOK_OF_PUBLIC_POLICY_Michael_Moran_Martin_Rein_and_Robert_E_Goodin_ed
12. Байме К. Політичні теорії сучасності / Клаус фон Байме ; [пер. з нім. М. Култаєвої, М. Бойченка]. — К. : СтилоС, 2008. — 396 с.
13. Вебер М. Покликання до політики // Вебер М. Соціологія. Загальноісторичні аналізи. Політика / Макс Вебер; Перекл. з нім., післям. та комент. О. Погорілого. — Київ, 1998. — С. 173—191. // <http://litopys.org.ua/weber/wbs08.htm>
14. Гарбадин А. Постмодерні підходи до аналізу політики / А. Гарбадин // Історія політичної думки: підручник / за заг. ред. Н. М. Хоми [І. В. Алексеєнко, Т. В. Андрущенко, О. В. Бабкіна та ін.]. — Л. : Новий Світ-2000, 2020. — 1000 с. — С. 491-511.
15. Денисенко В. М., Матвієнків С. М., Штерн В. Ю. Політологія. Вступ до спеціальності. Підручник для студентів вищих навчальних закладів. - Львів: Астролябія, 2007. - 360 с.
16. Денисенко І.Д. Проблемне поле методології політичних досліджень / І.Д. Денисенко // Вісник Національної юридичної академії України імені Ярослава Мудрого. Серія: Філософія, філософія права, політологія, соціологія. — Харків: Право, 2010 — Вип. 5. — С. 116—124.
17. Енциклопедія політичної думки. / Пер. з англ. — К.: Дух і Літера, 2000. - 472 с.
18. Європейський словник філософій: Лексикон неперекладностей. Том перший. — К.: ДУХ І ЛІТЕРА, 2009. — 576 с.
19. Історія політичної думки: підручник / за заг. ред. Н. М. Хоми [І. В. Алексеєнко, Т. В. Андрущенко, О. В. Бабкіна та ін.]. — Л. : Новий Світ-2000, 2020. — 1000 с.
20. Історія політичної думки: підручник: у 2-х т. / за заг. ред. Н. М. Хоми; [Т. В. Андрущенко, О. В. Бабкіна, І. Ю. Вільчинська та ін.]; 2-е вид., перероб. і доп. — Львів: Новий Світ-2000, 2017. — Т.2.: ХХ – початок ХХІ ст. — 598 с.
21. Колбеч Г. К. Політика: основні концепції в суспільних науках / Г. К. Колбеч ; [Пер. з англ.]. — К. : КМ Академія, 2004. — 127 с.
22. Колодій А. Політична трансформація в Україні: інституції та люди // Ефективність державного управління. Збірник наукових праць. — Вип.12. — Львів: ЛРІДУ НАДУ, 2007. — С. 205-211.
23. Конституція України. — Суми: ТОВ «ВВП Нотіс», 2018. — 56 с.
24. Короткий оксфордський політичний словник / [Пер. з англ.] ; [За ред. І. Макліна, А. Макмілана]. — К. : Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2005. — 789 с.
25. Політична думка ХХ – початку ХХІ століть: методологічний і доктринальний підходи : підручник : у 2-х т. / за заг. Ред. Н. М. Хоми ; [Т. В. Андрущенко, О. В. Бабкіна, В. П. Горбатенко та ін.] — Львів : «Новий Світ-2000», 2016. — Т. 1. — 516 с.

26. Політологія: навчально-методичний посібник (у схемах і таблицях) / за наук. ред. проф. В. С. Бліхара. Львів: ПП «Арал», 2018. 540 с.
27. Романюк А. Основні етапи розвитку політичної думки у XX ст.. // Вісник Львівського університету. Серія: філософсько-політологічні студії. 2010. Вип. 1. – С.19-28.
28. Теорія політики: Підручник / Денисенко В.М. [Бліхар В.С., Требін М.П., Угрин Л.Я. та ін.]. – Л. : Ліга-Прес, 2015. – 668 с. – С. 475-507.

Семінар 2. Політична система суспільства. Політична влада.

План

1. Поняття політичної системи суспільства, її особливості
2. Структура, функції та фактори стабільності політичної системи
3. Формальні та неформальні політичні інституції. Політична інституціоналізація
4. Типологія політичних систем
5. Політична влада: підходи до визначення поняття
6. Ресурси та функції політичної влади, принцип її поділу
7. Влада державна і політична
8. Легітимність політичної влади. Механізми легітимації

Самостійна робота

1. Структура, функції та фактори стабільності політичної системи
2. Типологія політичних систем
3. Ресурси та функції політичної влади, принцип її поділу

Основні поняття: політична система, стабільність, типологія політичних систем, політична влада, легітимність, політична легальність, державна влада, верховенство, влада державна.

Питання для самоконтролю:

1. Що являє собою політична система суспільства?
2. У яких випадках суспільство буде підтримувати політичну систему і у яких – протистояти їй?
3. Які умови необхідні для формування стабільної політичної системи суспільства?
4. Яке значення ідеології у функціонуванні політичної системи суспільства?
5. Які головні проблеми формування і функціонування політичної системи України?
6. До якої інтерпретації влади Ви схилиєтеся персонально?
7. Що є визначальним для функціонування влади – інституційні правила гри чи фактор особистості?
8. Що означає суверенітет державної влади та її публічність?
9. Назвіть та дайте характеристику шляхів досягнення влади.
10. Охарактеризуйте досягнення легітимності влади посилюючись на конкретні історичні паралелі.

Рекомендована література:

1. Cambridge Handbook of Experimental Political Science // <https://www.pdfdrive.net/cambridge-handbook-of-experimental-political-science-e141361.html>
2. Grigsby Ellen. Analyzing Politics: An Introduction to Political Science, Fourth Edition // <http://www.nicat-mammadli.narod.ru/b1.html/b35.pdf>
3. Heywood Andrew. Political Theory, Third Edition: An Introduction: Andrew Heywood // <http://discuss.forumias.com/uploads/FileUpload/eb/1ad8e33f4e8a2c8b7e1e6811e174ca.pdf>
4. International Encyclopedia of Political Science // <https://www.pdfdrive.net/international-encyclopedia-of-political-science-e29262519.html>
5. The Oxford Handbook Of Political Institutions // <https://www.pdfdrive.net/political-science-e12667273.html>
6. The Oxford Handbook Of Political Theory // <https://www.pdfdrive.net/handbook-political-theorypdf-e31631153.html>
7. The Oxford Handbook Of Public Policy // https://www.researchgate.net/publication/230412078_THE_oxford_HANDBOOK_OF_PUBLIC_POLICY_Michael_Moran_Martin_Rein_and_Robert_E_Goodin_eds
8. Вебер Макс. Три чисті типи легітимного панування. Свобода та примус у правових спільнотах// Вебер Макс. Соціологія. Загально-історичні аналізи. Політика. - К., 1998.
9. Гарбадин А. Еволюція політичного означення влади у концепції Мішеля Фуко / А. Гарбадин // Вісник Львівського університету. Серія філософсько-політологічні студії. – 2017. – № 9. – С. 65-72.
10. Гарбадин А. Стратегії функціонування влади у розумінні М.Фуко / Гарбадин А. // Вісник Харків. нац. ун-ту ім. В.Н. Каразіна, 2011. – № 949. – С. 21–28. – (Серія «Питання політології»).
11. Денисенко В. М., Матвієнків С. М., Штерн В. Ю. Політологія. Вступ до спеціальності. Підручник для студентів вищих навчальних закладів. - Львів: Астролябія, 2007. - 360 с.
12. Історія політичної думки: підручник / за заг. ред. Н. М. Хоми [І. В. Алексеєнко, Т. В. Андрущенко, О. В. Бабкіна та ін.]. – Л. : Новий Світ-2000, 2015. – 1000 с.
13. Історія політичної думки: підручник / за заг. ред. Н. М. Хоми [І. В. Алексеєнко, Т. В. Андрущенко, О. В. Бабкіна та ін.]. – Л. : Новий Світ-2000, 2020. – 1000 с. – С. 491-511.
14. Історія політичної думки: підручник: у 2-х т. / за заг. ред. Н. М. Хоми; [Т. В. Андрущенко, О. В. Бабкіна, І. Ю. Вільчинська та ін.]; 2-е вид., перероб. і доп. – Львів: Новий Світ-2000, 2017. – Т.2.: ХХ – початок ХХІ ст. – 598 с.
15. Конституція України. – Суми: ТОВ «ВВП Нотіс», 2018. – 56 с.
16. Короткий оксфордський політичний словник / [Пер. з англ.] ; [За ред. І. Макліна, А. Макмілана]. — К. : Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2005. — 789 с.
17. Політична думка ХХ – початку ХХІ століть: методологічний і доктринальний підходи : підручник : у 2-х т. / за заг. Ред. Н. М. Хоми ; [Т. В. Андрущенко, О. В. Бабкіна, В. П. Горбатенко та ін.] – Львів : «Новий Світ-2000», 2016. – Т. 1. – 516 с.
18. Політологія: навчальний енциклопедичний словник-довідник для студентів ВНЗ I–IV рівнів акредитації / за наук. ред. Н. М. Хоми, 2-ге видання. – Львів: Новий Світ – 2000, 2015. – 779 с.
19. Політологія: навчально-методичний посібник (у схемах і таблицях) / за наук. ред. проф. В. С. Бліхара. Львів: ПП «Арал», 2018. 540 с.
20. Порівняльна політика. Основні політичні системи сучасного світу / За заг. ред. В. С. Бакірова, М. І. Сазонова. – Харків, 2008.
21. Теорія політики: Підручник / Денисенко В.М. [Бліхар В.С., Требін М.П., Угрин Л.Я. та ін.]. – Л. : Ліга-Прес, 2015. – 668 с. – С. 475-507.
22. Фуко М. Наглядати й карати / пер. з фр. Петра Таращука. — Київ: Клубук, 2020.

Семінар 3. Держава як політичний інститут. Правова та соціальна держава.

План

1. Поняття та теорії виникнення держави.
2. Ознаки та функції держави
3. **Форми національно-територіального устрою**
  - 3.1 Унітарна держава: типи, переваги та недоліки
  - 3.2 Федеративна держава: форми та моделі федералізму, переваги та недоліки
4. **Форми державного правління**
  - 4.1 Монархія, її різновиди
  - 4.2 Республіка: різновиди, переваги та недоліки
5. Концепція правової держави: принципи та ознаки
6. Концепція соціальної держави. Ідеологічні інтерпретації соціальної держави
7. Поняття та принципи громадянського суспільства

Самостійна робота

1. Функції держави
2. Концепція правової держави: принципи та ознаки
3. Концепція соціальної держави. Ідеологічні інтерпретації соціальної держави
4. Поняття та принципи громадянського суспільства

Основні поняття: держава, форма національно-територіального устрою, форма правління, децентралізація, федерація, унітаризм, монархія, республіка, громадянське суспільство.

Питання для самоконтролю:

1. Чому держава займає особливе, виняткове місце у політичній системі суспільства?
2. Чи погоджуєтесь Ви з тезою, що «держава бере на себе зобов'язання задовольняти загально соціальні потреби суспільства»? яке значення у цьому процесі має ініціативність громадянина?
3. Розкажіть що Ви знаєте про діяльність місцевих громад у Вашому місті.
4. У чому Ви вбачаєте сутність патерналізму?
5. Дайте політичну характеристику виконанню соновних функцій держави в Україні.
6. Що означає «панування права» у державі?
7. У чому наукова і практична необхідність розробки концепції громадянського суспільства?
8. Як можна визначити сутність громадянського суспільства?
9. Яким чином формування і діяльність інститутів громадянського суспільства впливає на утвердження демократії і правової держави в Україні?
10. Яким чином можна стимулювати участь громадян у діяльності громадського спрямування?

Рекомендована література:

1. Cambridge Handbook of Experimental Political Science // <https://www.pdfdrive.net/cambridge-handbook-of-experimental-political-science-e141361.html>
2. Grigsby Ellen. Analyzing Politics: An Introduction to Political Science, Fourth Edition // <http://www.nicat-mammadli.narod.ru/b1.html/b35.pdf>

3. Heywood Andrew. Political Theory, Third Edition: An Introduction: Andrew Heywood // <http://discuss.forumias.com/uploads/FileUpload/eb/1ad8e33f4e8a2c8b7e1e6811e174ca.pdf>
4. International Encyclopedia of Political Science // <https://www.pdfdrive.net/international-encyclopedia-of-political-science-e29262519.html>
5. The Oxford Handbook Of Political Institutions // <https://www.pdfdrive.net/political-science-e12667273.html>
6. The Oxford Handbook Of Political Theory // <https://www.pdfdrive.net/handbook-political-theorypdf-e31631153.html>
7. The Oxford Handbook Of Public Policy // https://www.researchgate.net/publication/230412078_THE_oxford_HANDBOOK_OF_PUBLIC_POLICY_Michael_Moran_Martin_Rein_and_Robert_E_Goodin_ed
8. Бариська Я. О. Фактори, які впливають на форму державного правління [Електронний ресурс] / Я. О. Бариська, В. В. Лемак // Форум права . - 2012. - № 4. - С. 61-65. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/FP_index.htm_2012_4_11.pdf
9. Гетьман Є. А. Сучасні теоретико-правові концепції громадянського суспільства [Електронний ресурс] / Є. А. Гетьман, А. М. Мерник // Юрист України . - 2011. - № 3(16). - С. 5-9. - Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/j-pdf/uy_2011_3\(16\)_1.pdf](http://nbuv.gov.ua/j-pdf/uy_2011_3(16)_1.pdf)
10. Громадянське суспільство в сучасній Україні: специфіка становлення, тенденції розвитку / За заг. ред. Ф.М. Рудича. – К.: Парламентське вид-во, 2006. – 412 с.
11. Денисенко В. М., Матвієнків С. М., Штерн В. Ю. Політологія. Вступ до спеціальності. Підручник для студентів вищих навчальних закладів. - Львів: Астролябія, 2007. - 360 с.
12. Держава і громадянське суспільство в Україні: проблеми взаємодії: Монографія / Кресіна І.О., Скрипнюк О.В., Коваленко А.А., Перегуда Є.В. – К.: Логос, 2007. – 316 с.
13. Історія політичної думки: підручник / за заг. ред. Н. М. Хоми [І. В. Алексеєнко, Т. В. Андрущенко, О. В. Бабкіна та ін.]. – Л. : Новий Світ-2000, 2020. – 1000 с.
14. Історія політичної думки: підручник: у 2-х т. / за заг. ред. Н. М. Хоми; [Т. В. Андрущенко, О. В. Бабкіна, І. Ю. Вільчинська та ін.]; 2-е вид., перероб. і доп. – Львів: Новий Світ-2000, 2017. – Т.2.: ХХ – початок ХХІ ст. – 598 с.
15. Конституція України. – Суми: ТОВ «ВВП Нотіс», 2018. – 56 с.
16. Політична думка ХХ – початку ХХІ століть: методологічний і доктринальний підходи : підручник : у 2-х т. / за заг. Ред. Н. М. Хоми ; [Т. В. Андрущенко, О. В. Бабкіна, В. П. Горбатенко та ін.] – Львів : «Новий Світ-2000», 2016. – Т. 1. – 516 с.
17. Політична система для України: історичний досвід і виклики сучасної НАН України; Інститут історії України; ІПЕНД ім. І.Ф.Кураса/ В.М.Литвин – К.: Ніка-Центр, 2008. - 988 с.
18. Політологія: навчальний енциклопедичний словник-довідник для студентів ВНЗ I–IV рівнів акредитації / за наук. ред. Н. М. Хоми, 2-ге видання. – Львів: Новий Світ – 2000, 2015. – 779 с.
19. Політологія: навчально-методичний посібник (у схемах і таблицях) / за наук. ред. проф. В. С. Бліхара. Львів: ПП «Арал», 2018. 540 с.
20. Сидоренко С. В. Антропологічні засади громадянського суспільства як особливої сфери соціуму: теоретико-методологічний контекст [Електронний ресурс] / С. В. Сидоренко // Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії . - 2014. - Вип. 57. - С. 138-149. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/znpvgvzdia_2014_57_15.pdf
21. Сухонос В. В. Вплив інституту глави держави на монархічну форму правління [Електронний ресурс] / В. В. Сухонос. // Часопис Національного університету "Острозька академія". Сер. : Право . - 2013. - № 1. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Choasp_2013_1_32.pdf
22. Теорія політики: Підручник / Денисенко В.М. [Бліхар В.С., Требін М.П., Угрин Л.Я. та ін.]. – Л. : Ліга-Прес, 2015. – 668 с. – С. 475-507.

23. Щедрова Г. П. Громадянське суспільство та політична культура: теоретичний і прикладний аспекти : [монографія] / Галина Петрівна Щедрова. — Луганськ : Вид-во «Елтон-2», 2009. — 308 с.

Семінар 4. Політичний режим.

План

1. Поняття, критерії типологізації і різновиди політичних режимів
2. Суть, витоки та ознаки тоталітаризму
3. Суть та основні ознаки авторитаризму
4. Різновиди авторитаризму
  - 4.1 Гібридний та військовий режими
  - 4.2 Авторитарно-бюрократичний, конкурентна олігархія, популістський режими
  - 4.3 Однопартійний та персоналістський режими
5. Основні принципи та ознаки демократичного політичного режиму
6. Елітаристська та плюралістична теорії демократії
7. Теорія поліархії Р. Даля. Партиципаторна теорія демократії
8. Моделі демократії А. Лейпхарта

Самостійна робота

1. Основні принципи та ознаки демократичного політичного режиму
2. Елітаристська та плюралістична теорії демократії
3. Теорія поліархії Р. Даля. Партиципаторна теорія демократії
4. Моделі демократії А. Лейпхарта.

Основні поняття: політичний режим, диктатура, авторитаризм, тоталітаризм, демократія, деспотія, гібридний політичний режим, .

Питання для самоконтролю:

1. Яким чином легітимність влади впливає на політичний режим?
2. Які інститути волевиявлення народу і як впливають на політичний режим?
3. Чому партійна система настільки важливий чинник у формуванні політичного режиму?
4. Як організація вищої державної влади може визначати тип політичного режиму?
5. У яких випадках авторитарні режими об'єктивно необхідні? Чому?
6. Надайте характеристику політичного режиму в Україні.
7. Які основні цінності демократичного режиму Ви можете назвати? Обґрунтуйте свою позицію.
8. Чим відрізняється американський варіант демократії від європейської парламентської демократії?
9. Чи можлива об'єктивність ЗМІ в умовах демократії?
10. Які основні мотиви відновлення авторитарних режимів?

Рекомендована література:

1. Cambridge Handbook of Experimental Political Science // <https://www.pdfdrive.net/cambridge-handbook-of-experimental-political-science-e141361.html>
2. Grigsby Ellen. Analyzing Politics: An Introduction to Political Science, Fourth Edition // <http://www.nicat-mammadli.narod.ru/b1.html/b35.pdf>
3. Heywood Andrew. Political Theory, Third Edition: An Introduction: Andrew Heywood // <http://discuss.forumias.com/uploads/FileUpload/eb/1ad8e33f4e8a2c8b7e1e6811e174ca.pdf>
4. International Encyclopedia of Political Science // <https://www.pdfdrive.net/international-encyclopedia-of-political-science-e29262519.html>
5. Lijphart, Arend. 2008. Thinking About Democracy. Power sharing and majority rule in theory and practice. New York, NY: Routledge.
6. Lijphart, Arend. 2012. Patterns of Democracy: Government Forms & Performance in Thirty-six Countries, Second Edition. New Haven: Yale University Press.
7. The Oxford Handbook Of Political Institutions // <https://www.pdfdrive.net/political-science-e12667273.html>
8. The Oxford Handbook Of Political Theory // <https://www.pdfdrive.net/handbook-political-theorypdf-e31631153.html>
9. The Oxford Handbook Of Public Policy // https://www.researchgate.net/publication/230412078_THE_oxford_Handbook_of_Public_Policy_Michael_Moran_Martin_Rein_and_Robert_E_Goodin_eds
10. Арендт Х. Джерела тоталітаризму / Х. Арендт. – К., 2005.
11. Гарбадин А., Ільницька Д. Теоретико-концептуальні засади дослідження та типологізації авторитарних режимів / А. Гарбадин, Д. Ільницька // Вісник Львівського університету. Серія філософсько-політологічні студії. – 2021. – № 36. – С. 183-189.
12. Еко. У. Ур-фашизм // <https://www.jnsm.com.ua/h/PM6/>
13. Демократія : Антологія / [Упоряд. О. Проценко, В. Лісовий]. — К. : Смолоскип, 2005. — 1108 с.
14. Денисенко В. М., Матвієнків С. М., Штерн В. Ю. Політологія. Вступ до спеціальності. Підручник для студентів вищих навчальних закладів. - Львів: Астролябія, 2007. - 360 с.
15. Історія політичної думки: підручник / за заг. ред. Н. М. Хоми [І. В. Алексеєнко, Т. В. Андрущенко, О. В. Бабкіна та ін.]. – Л. : Новий Світ-2000, 2020. – 1000 с.
16. Історія політичної думки: підручник: у 2-х т. / за заг. ред. Н. М. Хоми; [Т. В. Андрущенко, О. В. Бабкіна, І. Ю. Вільчинська та ін.]; 2-е вид., перероб. і доп. – Львів: Новий Світ-2000, 2017. – Т.2.: ХХ – початок ХХІ ст. – 598 с.
17. Конституція України. – Суми: ТОВ «ВВП Нотіс», 2018. – 56 с.
18. Мазур О. Г. Ефективність політичного режиму як детермінанта його інституціональної легітимності [Електронний ресурс] / О. Г. Мазур. // Політологічні записки . - 2013. - № 7. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Polzap_2013_7_12.pdf
19. Мюллерсон Р. Зміни політичних режимів в історичній, соціальній, політичній та правовій перспективі [Електронний ресурс] / Р. Мюллерсон // Міжнародне право . - 2012. - № 2. - С. 11-40.
20. Політична думка ХХ – початку ХХІ століть: методологічний і доктринальний підходи : підручник : у 2-х т. / за заг. Ред. Н. М. Хоми ; [Т. В. Андрущенко, О. В. Бабкіна, В. П. Горбатенко та ін.] – Львів : «Новий Світ-2000», 2016. – Т. 1. – 516 с.
21. Політологія: навчальний енциклопедичний словник-довідник для студентів ВНЗ I–IV рівнів акредитації / за наук. ред. Н. М. Хоми, 2-ге видання. – Львів: Новий Світ – 2000, 2015. – 779 с.
22. Політологія: навчально-методичний посібник (у схемах і таблицях) / за наук. ред. проф. В. С. Бліхара. Львів: ПП «Арал», 2018. 540 с.
23. Теорія політики: Підручник / Денисенко В.М. [Бліхар В.С., Требін М.П., Угрин Л.Я. та ін.]. – Л. : Ліга-Прес, 2015. – 668 с. – С. 475-507.

Семинар 5. Політичні партії та партійні системи.

План

1. Парламент як інститут представницької влади: функції, типи
2. Походження і сутність політичних партій
3. Ознаки та функції політичних партій
4. Типологія політичних партій
5. Типологія партійних систем
  - 5.1 Однопартійна, двопартійна, система двох з половиною партій
  - 5.2 Гегемоністська, з домінуючою партією, обмеженого плюралізму, поляризована, атомізована
6. Теорії партійних коаліцій

Самостійна робота

1. Функції політичних партій
2. Типологія партійних систем

Основні поняття: представницька демократія, політична партія, партійна система, ідеологія, кадрова партія, масова партія, партійна система, типологія політичних партій.

Питання для самоконтролю:

1. Які політичні, економічні, соціальні умови необхідні для створення політичних партій?
2. Навколо якої ідеї найпростіше сформувати успішну політичну партію в Україні?
3. У чому ви вбачаєте шкідливість для суспільства однопартійної системи?
4. Охарактеризуйте партійну систему України. Які партії є найбільш впливовими і чому?
5. Класифікуйте партійну систему України за ознаками: ліві, центристські і праві партії.
6. Дайте характеристику програми та діяльності найважливіших партій в країні.
7. Чим вирізняється функціонування політичних партій США та Європі від України?
8. Що Ви знаєте про фінансування політичних партій в Україні?
9. Які суспільні групи повинні неодмінно бути представленими у політичних партіях?
10. Яке Ваше ставлення до не політиків у статусі народних депутатів України?

Рекомендована література:

1. Cambridge Handbook of Experimental Political Science // <https://www.pdfdrive.net/cambridge-handbook-of-experimental-political-science-e141361.html>
2. Grigsby Ellen. Analyzing Politics: An Introduction to Political Science, Fourth Edition // <http://www.nicat-mammadli.narod.ru/b1.html/b35.pdf>
3. Heywood Andrew. Political Theory, Third Edition: An Introduction: Andrew Heywood // <http://discuss.forumias.com/uploads/FileUpload/eb/1ad8e33f4e8a2c8b7e1e6811e174ca.pdf>
4. International Encyclopedia of Political Science // <https://www.pdfdrive.net/international-encyclopedia-of-political-science-e29262519.html>
5. Lijphart, Arend. 1994. Electoral Systems and Party Systems: A Study of Twenty-Seven Democracies, 1945–1990. Oxford: Oxford University Press.
6. The Oxford Handbook Of Political Institutions // <https://www.pdfdrive.net/political-science-e12667273.html>

7. The Oxford Handbook Of Political Theory // <https://www.pdfdrive.net/handbook-political-theorypdf-e31631153.html>
8. The Oxford Handbook Of Public Policy // https://www.researchgate.net/publication/230412078_THE_oxford_Handbook_of_Public_Policy_Michael_Moran_Martin_Rein_and_Robert_E_Goodin_ed
9. Денисенко В. М., Матвієнків С. М., Штерн В. Ю. Політологія. Вступ до спеціальності. Підручник для студентів вищих навчальних закладів. - Львів: Астролябія, 2007. - 360 с.
10. Історія політичної думки: підручник / за заг. ред. Н. М. Хоми [І. В. Алексеєнко, Т. В. Андрущенко, О. В. Бабкіна та ін.]. – Л. : Новий Світ-2000, 2020. – 1000 с.
11. Історія політичної думки: підручник: у 2-х т. / за заг. ред. Н. М. Хоми; [Т. В. Андрущенко, О. В. Бабкіна, І. Ю. Вільчинська та ін.]; 2-е вид., перероб. і доп. – Львів: Новий Світ-2000, 2017. – Т.2.: XX – початок XXI ст. – 598 с.
12. Конституція України. – Суми: ТОВ «ВВП Нотіс», 2018. – 56 с.
13. Обушний М. І. Партологія : [навч. посібник] / М. І. Обушний, М. В. Примуш, Ю. Р. Шведа ; [за ред. М. І. Обушного]. — К. : Арістей, 2006. — 432 с.
14. Політологія: навчальний енциклопедичний словник-довідник для студентів ВНЗ I–IV рівнів акредитації / за наук. ред. Н. М. Хоми, 2-ге видання. – Львів: Новий Світ – 2000, 2015. – 779 с.
15. Політологія: навчально-методичний посібник (у схемах і таблицях) / за наук. ред. проф. В. С. Бліхара. Львів: ПП «Арал», 2018. 540 с.
16. Примуш М. В. Політичні партії: історія та теорія / Микола Васильович Примуш. — К. : Професіонал, 2008. — 416 с.
17. Романюк А., Шведа Ю. Партії та електоральна політика.- Львів, ЦПД – Астролябія, 2005.- 368 с.
18. Теорія політики: Підручник / Денисенко В.М. [Бліхар В.С., Требін М.П., Угрин Л.Я. та ін.]. – Л. : Ліга-Прес, 2015. – 668 с. – С. 475-507.
19. Шведа Ю. Партії та вибори: європейський досвід і українські реалії. Енциклопедичний словник.- Львів: Вид-во Тараса Сороки, 2009.- 500 с.
20. Шведа Ю. Партійна система незалежної України: етапи трансформації // Освіта Регіону. Політологія. Психологія. Комунікації, 2009, № 3, с. 50-55.
21. Шведа Ю. Політичні партії у виборах: теорія та практика виборчої кампанії: Навч. посібник.-К.:Знання, 2012.- 373 с.
22. Шведа Ю. Р. Теорія політичних партій і партійних систем : [Навч. посібник] / Шведа Ю. Р. — Львів : Тріада плюс, 2004. — 528 с.
23. Шведа Ю. Технологія виборчої кампанії. Основи електорального маркетингу та менеджменту: навч-метод. посібник.- Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2013.- 340 с.

Семінар 6. Вибори та виборчі системи.

План

1. Поняття виборчих систем та принципи їх функціонування
2. Види виборчих систем та виборчі цензи
3. Мажоритарна виборча система: різновиди, переваги та недоліки
4. Пропорційна виборча система: різновиди, переваги та недоліки
5. Змішана виборча система. Соціологічний закон Дюверже
6. Виборча система України
  - 6.1 Вибори Президента України
  - 6.2 Вибори народних депутатів
  - 6.3 Місцеві вибори

Самостійна робота

1. Змішана виборча система. Соціологічний закон Дюверже
2. Виборча система України

Основні поняття: вибори, виборча система, мажоритарна виборча система, пропорційна виборча система.

Питання для самоконтролю:

1. Навколо якої ідеї найпростіше сформувати успішну політичну партію в Україні?
2. Чи існує альтернатива виборам у процесі формування влади?
3. Які з критеріїв прозорості та демократичності виборів Ви вважаєте визначальними?
4. Яку виборчу систему Ви вважаєте найкращою?
5. Чи можна у процесі виборів використовувати як технологію політичні поділи?
6. Які виборчі технології Вам відомі?
7. На яких принципах повинні утворюватися партійні коаліції?
8. Наскільки важливим у процесі виборів та утворення коаліцій є лобізм?
9. Оберіть будь яку з діючих політичних партій в Україні та запропонуйте свій сценарій розгортання виборчої кампанії.
10. Змодельуйте результат наступних президентських та парламентських виборів в Україні, опираючись на отримані теоретичні знання.

Рекомендована література:

1. Cambridge Handbook of Experimental Political Science // <https://www.pdfdrive.net/cambridge-handbook-of-experimental-political-science-e141361.html>
2. Grigsby Ellen. Analyzing Politics: An Introduction to Political Science, Fourth Edition // <http://www.nicat-mammadli.narod.ru/b1.html/b35.pdf>
3. Heywood Andrew. Political Theory, Third Edition: An Introduction: Andrew Heywood // <http://discuss.forumias.com/uploads/FileUpload/eb/1ad8e33f4e8a2c8b7e1e6811e174ca.pdf>
4. International Encyclopedia of Political Science // <https://www.pdfdrive.net/international-encyclopedia-of-political-science-e29262519.html>
5. The Oxford Handbook Of Political Institutions // <https://www.pdfdrive.net/political-science-e12667273.html>
6. The Oxford Handbook Of Political Theory // <https://www.pdfdrive.net/handbook-political-theorypdf-e31631153.html>
7. The Oxford Handbook Of Public Policy // https://www.researchgate.net/publication/230412078_THE_OXFORD_HANDBOOK_OF_PUBLIC_POLICY_Michael_Moran_Martin_Rein_and_Robert_E_Goodin_eds
8. Виборчий кодекс України. Книга друга. Вибори Президента України // <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/396-20#Text>
9. Виборчий кодекс України. Книга третя. Вибори народних депутатів // <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/396-20#Text>
10. Виборчий кодекс України. Книга четверта. Місцеві вибори // <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/396-20#Text>
11. Денисенко В. М., Матвієнків С. М., Штерн В. Ю. Політологія. Вступ до спеціальності. Підручник для студентів вищих навчальних закладів. - Львів: Астролябія, 2007. - 360 с.

12. Історія політичної думки: підручник / за заг. ред. Н. М. Хоми [І. В. Алексеєнко, Т. В. Андрущенко, О. В. Бабкіна та ін.]. – Л. : Новий Світ-2000, 2020. – 1000 с.
13. Історія політичної думки: підручник: у 2-х т. / за заг. ред. Н. М. Хоми; [Т. В. Андрущенко, О. В. Бабкіна, І. Ю. Вільчинська та ін.]; 2-е вид., перероб. і доп. – Львів: Новий Світ-2000, 2017. – Т.2.: XX – початок XXI ст. – 598 с.
14. Конституція України. – Суми: ТОВ «ВВП Нотіс», 2018. – 56 с.
15. Політична думка XX – початку XXI століть: методологічний і доктринальний підходи : підручник : у 2-х т. / за заг. Ред. Н. М. Хоми ; [Т. В. Андрущенко, О. В. Бабкіна, В. П. Горбатенко та ін.] – Львів : «Новий Світ-2000», 2016. – Т. 1. – 516 с.
16. Політологія: навчальний енциклопедичний словник-довідник для студентів ВНЗ I–IV рівнів акредитації / за наук. ред. Н. М. Хоми, 2-ге видання. – Львів: Новий Світ – 2000, 2015. – 779 с.
17. Політологія: навчально-методичний посібник (у схемах і таблицях) / за наук. ред. проф. В. С. Бліхара. Львів: ПП «Арал», 2018. 540 с.
18. Романюк А., Шведа Ю. Партії та електоральна політика.- Львів, ЦПД – Астролябія, 2005.- 368 с.
19. Теорія політики: Підручник / Денисенко В.М. [Бліхар В.С., Требін М.П., Угрин Л.Я. та ін.]. – Л. : Ліга-Прес, 2015. – 668 с. – С. 475-507.
20. Шведа Ю. Вибори та виборчі системи. Європейські стандарти та досвід для утвердження демократії в Україні.- Львів, 2010.- 462 с.
21. Шведа Ю. Політичні партії у виборах: теорія та практика виборчої кампанії: Навч. посібник.-К.:Знання, 2012.- 373 с.
22. Шведа Ю. Р. Вибори та виборчі системи. Європейські стандарти та досвід для утвердження демократії в Україні. – Львів, 2010. – 462 с.
23. Шведа Ю. Технологія виборчої кампанії. Основи електорального маркетингу та менеджменту: навч-метод. посібник.- Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2013.- 340 с.

Семінар 7. Політичні еліти та політичне лідерство.

План

1. Поняття політичної еліти, її структура
2. Типологія політичної еліти
3. Циркуляція політичної еліти
4. Лідерство як політичний феномен: особливості та функції
5. Теорії політичного лідерства
6. Типологія політичного лідерства
7. Стилi політичного лідерства

Самостійна робота

1. Типологія політичного лідерства
2. Стилi політичного лідерства

Основні поняття: політичні еліти, контреліта, циркуляція політичної еліти, політичне лідерство, політичний імідж, типи політичних лідерів, правляча еліта, опозиція.

Питання для самоконтролю:

1. У яких випадках використовується термін «еліта»?
2. Дайте визначення політичної еліти.
3. Дайте характеристику політичної еліти України порівнюючи її з якостями, якими, на вашу думку, повинна відповідати ця специфічна соціальна група.
4. Чи вбачаєте ви якісну еволюцію у формуванні еліти в Україні за роки незалежності?
5. У чому, на ваш погляд, слабкість політичної еліти України?
6. У чому причини безвідповідальності політичної еліти України?
7. Чим відрізняється керівник-виконавець від керівника-лідера?
8. Якими якостями повинен володіти політичний лідер?
9. Кого з сучасних політичних діячів України ви віднесли б до категорії політичних лідерів?
10. Які заходи необхідно здійснити в Україні для виховання політичних лідерів?

Рекомендована література:

1. Cambridge Handbook of Experimental Political Science // <https://www.pdfdrive.net/cambridge-handbook-of-experimental-political-science-e141361.html>
2. Grigsby Ellen. Analyzing Politics: An Introduction to Political Science, Fourth Edition // <http://www.nicat-mammadli.narod.ru/b1.html/b35.pdf>
3. Heywood Andrew. Political Theory, Third Edition: An Introduction: Andrew Heywood // <http://discuss.forumias.com/uploads/FileUpload/eb/1ad8e33f4e8a2c8b7e1e6811e174ca.pdf>
4. Higley, John (1995), "Elite Transformations and Democratization", paper read at the conference "Elites in the Systemic Transformation in Central Eastern Europe", Warsaw, August 11-14.
5. Higley, John, Jan Pakulski (1995), "Elite Transformation in Central and Eastern Europe", Australian Journal of Political Science, Vol. 30: 415-435. International Encyclopedia of Political Science // <https://www.pdfdrive.net/international-encyclopedia-of-political-science-e29262519.html>
6. International Encyclopedia of Political Science // <https://www.pdfdrive.net/international-encyclopedia-of-political-science-e29262519.html>
7. The Oxford Handbook Of Political Institutions // <https://www.pdfdrive.net/political-science-e12667273.html>
8. The Oxford Handbook Of Political Theory // <https://www.pdfdrive.net/handbook-political-theorypdf-e31631153.html>
9. The Oxford Handbook Of Public Policy // https://www.researchgate.net/publication/230412078_THE_oxford_HANDBOOK_OF_PUBLIC_POLICY_Michael_Moran_Martin_Rein_and_Robert_E_Goodin_eds
10. Денисенко В. М., Матвієнків С. М., Штерн В. Ю. Політологія. Вступ до спеціальності. Підручник для студентів вищих навчальних закладів. - Львів: Астролябія, 2007. - 360 с.
11. Історія політичної думки: підручник / за заг. ред. Н. М. Хоми [І. В. Алексеєнко, Т. В. Андрущенко, О. В. Бабкіна та ін.]. – Л. : Новий Світ-2000, 2020. – 1000 с. – С. 491-511.
12. Історія політичної думки: підручник: у 2-х т. / за заг. ред. Н. М. Хоми; [Т. В. Андрущенко, О. В. Бабкіна, І. Ю. Вільчинська та ін.]; 2-е вид., перероб. і доп. – Львів: Новий Світ-2000, 2017. – Т.2.: XX – початок XXI ст. – 598 с.
13. Конституція України. – Суми: ТОВ «ВВП Нотіс», 2018. – 56 с.
14. Короткий оксфордський політичний словник / [Пер. з англ.] ; [За ред. І. Макліна, А. Макмілана]. — К. : Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2005. — 789 с.
15. Макиавеллі Н. Флорентійські хроніки. Державець. / Ніколо Макиавеллі / ; Пер. з італ.: Анатоль Перепадя. Київ: Основи, 1998. 492 с.
16. Мандзій Л. Методологія дослідження політичної еліти [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://filos.lnu.edu.ua/vistnyk_ist_polit_2.pdf.

17. Політична думка XX – початку XXI століть: методологічний і доктринальний підходи : підручник : у 2-х т. / за заг. Ред. Н. М. Хоми ; [Т. В. Андрущенко, О. В. Бабкіна, В. П. Горбатенко та ін.] – Львів : «Новий Світ-2000», 2016. – Т. 1. – 516 с.
18. Політологія: навчальний енциклопедичний словник-довідник для студентів ВНЗ I–IV рівнів акредитації / за наук. ред. Н. М. Хоми, 2-ге видання. – Львів: Новий Світ – 2000, 2015. – 779 с.
19. Політологія: навчально-методичний посібник (у схемах і таблицях) / за наук. ред. проф. В. С. Бліхара. Львів: ПП «Арал», 2018. 540 с.
20. Теорія політики: Підручник / Денисенко В.М. [Бліхар В.С., Требін М.П., Угрин Л.Я. та ін.]. – Л. : Ліга-Прес, 2015. – 668 с. – С. 475-507.
21. Шульга М.А. Правляча еліта сучасної України. – К.: Інститут соціології НАН України, 1998. – 68 с.

Семінар 8. Політична культура. Політична соціалізація.

План

1. Поняття і структура політичної культури
2. Типологія політичної культури
3. Політична соціалізація: сутність, етапи та функції
4. Поняття, форми і структура політичної поведінки
5. Політична свідомість: сутність та рівні
6. Масова політична свідомість
7. Політична ідеологія: поняття, функції та структура

Самостійна робота

1. Політична свідомість: сутність та рівні
2. Масова політична свідомість

Основні поняття: політична свідомість, політична культура, політична соціалізація, політична участь, людина, особа, громадянин, абсентеїзм, індиферентність, конформізм.

Питання для самоконтролю:

1. Який тип політичної культури Ви вважаєте визначальним для українців?
2. Які ментально-психологічні трансформації є необхідними для України?
3. Чи важливим фактором для політики залишаються маси?
4. У чому проявляється політична свідомість особистості?
5. Що включає масова політична свідомість, чим вона характеризується?
6. Які чинники впливають на формування політичної свідомості індивіда?
7. Як формується політична свідомість?
8. Які якості визначають політичну культуру особистості?
9. Ваше ставлення до моральності і аморальності політики. Обґрунтуйте.
10. На основі спостережень за оточуючим вас суспільним середовищем спробуйте визначити рівень індивідуальної і масової політичної свідомості.

Рекомендована література:

1. Cambridge Handbook of Experimental Political Science // <https://www.pdfdrive.net/cambridge-handbook-of-experimental-political-science-e141361.html>
2. Grigsby Ellen. Analyzing Politics: An Introduction to Political Science, Fourth Edition // <http://www.nicat-mammadli.narod.ru/b1.html/b35.pdf>
3. Heywood Andrew. Political Theory, Third Edition: An Introduction: Andrew Heywood // <http://discuss.forumias.com/uploads/FileUpload/eb/1ad8e33f4e8a2c8b7e1e6811e174ca.pdf>
4. International Encyclopedia of Political Science // <https://www.pdfdrive.net/international-encyclopedia-of-political-science-e29262519.html>
5. The Oxford Handbook Of Political Institutions // <https://www.pdfdrive.net/political-science-e12667273.html>
6. The Oxford Handbook Of Political Theory // <https://www.pdfdrive.net/handbook-political-theorypdf-e31631153.html>
7. The Oxford Handbook Of Public Policy // https://www.researchgate.net/publication/230412078_THE_OXFORD_HANDBOOK_OF_PUBLIC_POLICY_Michael_Moran_Martin_Rein_and_Robert_E_Goodin_eds
8. Акіншева І. П. Громадянська соціалізація як вектор політичної соціалізації [Електронний ресурс] / І. П. Акіншева // Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогічні науки . - 2013. - № 23(1). - С. 78-84. - Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/j-pdf/vlup_2013_23\(1\)_11.pdf](http://nbuv.gov.ua/j-pdf/vlup_2013_23(1)_11.pdf)
9. Денисенко В. М., Матвієнків С. М., Штерн В. Ю. Політологія. Вступ до спеціальності. Підручник для студентів вищих навчальних закладів. - Львів: Астролябія, 2007. - 360 с.
10. Історія політичної думки: підручник / за заг. ред. Н. М. Хоми [І. В. Алексеєнко, Т. В. Андрущенко, О. В. Бабкіна та ін.]. – Л. : Новий Світ-2000, 2020. – 1000 с.
11. Історія політичної думки: підручник: у 2-х т. / за заг. ред. Н. М. Хоми; [Т. В. Андрущенко, О. В. Бабкіна, І. Ю. Вільчинська та ін.]; 2-е вид., перероб. і доп. – Львів: Новий Світ-2000, 2017. – Т.2.: ХХ – початок ХХІ ст. – 598 с.
12. Козьма В. Політичні цінності та орієнтації українського середнього класу // Політичний менеджмент. – 2008. – №1. – С. 94-101.
13. Консерватизм: Антологія / Упорядники В. Лісовий, О. Проценко. – Київ: Смолоскип, 1998. – 598 с.
14. Конституція України. – Суми: ТОВ «ВВП Нотіс», 2018. – 56 с.
15. Лібералізм: Антологія / Упорядники В. Лісовий, О. Проценко. – Київ: Смолоскип, 2002. – 1126 с.
16. Націоналізм: Антологія / Упорядники В. Лісовий, О. Проценко. – Київ: Смолоскип, 2000. – 872 с.
17. Пашина Н. П. Формування політичної ідентичності в процесі соціалізації особистості у сфері політики [Електронний ресурс] / Н. П. Пашина. // Політологічні записки . - 2011. - № 4. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Polzap_2011_4_16.pdf
18. Політична думка ХХ – початку ХХІ століть: методологічний і доктринальний підходи : підручник : у 2-х т. / за заг. Ред. Н. М. Хоми ; [Т. В. Андрущенко, О. В. Бабкіна, В. П. Горбатенко та ін.] – Львів : «Новий Світ-2000», 2016. – Т. 1. – 516 с.
19. Політологія: навчальний енциклопедичний словник-довідник для студентів ВНЗ I–IV рівнів акредитації / за наук. ред. Н. М. Хоми, 2-ге видання. – Львів: Новий Світ – 2000, 2015. – 779 с.
20. Політологія: навчально-методичний посібник (у схемах і таблицях) / за наук. ред. проф. В. С. Бліхара. Львів: ПП «Арал», 2018. 540 с.
21. Тарасишина О. М. Толерантність у сучасній політичній і правовій культурі [Електронний ресурс] / О. М. Тарасишина // Актуальні проблеми держави і права . - 2005. - Вип. 25. - С. 93-99. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/apdp_2005_25_23.pdf
22. Теорія політики: Підручник / Денисенко В.М. [Бліхар В.С., Требін М.П., Угрин Л.Я. та ін.]. – Л. : Ліга-Прес, 2015. – 668 с. – С. 475-507.

23. Щедрова Г. П. Роль політичної культури у процесі формування політичної конкуренції еліт [Електронний ресурс] / Г. П. Щедрова. // Політологічні записки . - 2011. - № 4. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Polzap_2011_4_3.pdf

7. Завдання для самостійної роботи з навчальної дисципліни

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Політика як соціальне явище. Предмет і методи політології.	7
2	Тема 2. Політична система суспільства. Політична влада.	7
3	Тема 3. Держава як політичний інститут. Правова та соціальна держава.	7
4	Тема 4. Політичний режим.	7
5	Тема 5. Політичні партії та партійні системи.	7
6	Тема 6. Вибори та виборчі системи.	7
7	Тема 7. Політичні еліти та політичне лідерство.	7
8	Тема 8. Політична культура. Політична соціалізація.	7
Разом		58

8. Кредитно-модульна система оцінювання знань студентів

Навчальний процес здійснюється за традиційною технологією: лекції, практичні (семінарські) заняття, самостійна робота. Також передбачено колаборативне навчання (форми – групові проекти, спільні розробки, групові розрахункові роботи, навчальні спільноти, тьюторство і т.д.), проектно-орієнтоване навчання, дискусії, аналіз статистичних баз даних.

На лекційних заняттях використовуються головно: словесні методи (розповідь, бесіда, пояснення, лекція, діалог); наочні і практичні методи (ілюстрація, демонстрація, а також презентація); метод синтезу, аналізу, індукції, дедукції тощо. На семінарських заняттях використовуються: дискусія, проблемно-пошуковий, репродуктивний, інтерактивний методи тощо. У рамках самостійної роботи застосовуються дослідницькі методи. Розрахункова робота буде обговорюватись і виконуватись в рамках лекцій, семінарів, а також самостійної роботи.

Оцінка знань, умінь і практичних навиків студента з курсу «Вступ до спеціальності» здійснюється за 100-бальною шкалою. Курс передбачає іспит в кінці семестру.

Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за наступним співвідношенням: практичні/самостійні тощо – 50% семестрової оцінки (максимальна кількість балів – 50); іспит – 50% семестрової оцінки (максимальна кількість балів – 50).

Підсумкова максимальна кількість балів упродовж семестру – 100.

Письмові та проектні роботи: Очікується, що студенти отримають за бажання можливість написати протягом семестру 1 есе.

Академічна доброчесність: Очікується, що роботи студентів будуть їхніми оригінальними міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування і втручання в роботу інших студентів становлять приклади академічної недоброчесності. Виявлення ознак цього є підставою для незарахування роботи студента викладачем.

Відвідування занять є обов'язковою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції та практичні заняття курсу. Також студенти зобов'язані дотримуватися всіх термінів, визначених для виконання усіх видів робіт, передбачених курсом.

Література. Уся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до самостійного пошуку оригінальних джерел.

Політика виставлення балів. Враховуються бали, набрані на поточному навчанні, і бали за виконання різного роду завдань. При цьому, обов'язково враховуються присутність на заняттях й активність студента під час практичного заняття.

Поточний контроль та самостійна робота						Сума	Іспит
Змістовий модуль 1						50	50
1	2	3	4	5	6		

1, 2 ... 6 – теми семінарських занять у рамках змістовного модуля.

9. Розподіл балів, що присвоюється студентам

Шкала оцінювання: вузу, національна та ECTS

Національна шкала	Рейтингова шкала	Шкала ECTS	Пояснення
5 (відмінно)	90-100	A	Відмінно
4 (добре)	81-89	B	Дуже добре
	71-80	C	Добре
3 (задовільно)	61-70	D	Задовільно
	51-60	E	Достатньо
2 (незадовільно)	25-50	FX	Незадовільно
	0-24	F	Незадовільно без права перездачі

10. Контрольні питання до курсу.

1. Політика як соціальне явище
2. Основні концепції політики, її структура та функції
3. Співвідношення політики із іншими сферами суспільного життя
4. Політологія як наука та навчальна дисципліна
5. Виникнення та інституціоналізація політичної науки
6. Галузі політичного знання. Методи політичної науки
7. Поняття політичної системи суспільства, її особливості
8. Структура, функції та фактори стабільності політичної системи
9. Формальні та неформальні політичні інституції. Політична інституціоналізація
10. Типологія політичних систем
11. Політична влада: підходи до визначення поняття
12. Ресурси та функції політичної влади, принцип її поділу
13. Влада державна і політична
14. Легітимність політичної влади. Механізми легітимації
15. Поняття та теорії виникнення держави.
16. Ознаки та функції держави
17. Унітарна держава: типи, переваги та недоліки
18. Федеративна держава: форми та моделі федералізму, переваги та недоліки
19. Монархія, її різновиди
20. Республіка: різновиди, переваги та недоліки
21. Концепції правової та соціальної держави
22. Поняття та принципи громадянського суспільства
23. Поняття, критерії типологізації і різновиди політичних режимів
24. Суть, витоки та ознаки тоталітаризму
25. Суть та основні ознаки авторитаризму
26. Різновиди авторитаризму
27. Основні принципи та ознаки демократичного політичного режиму
28. Елітаристська, партисипаторна, плюралістична теорії демократії

29. Теорія поліархії Р. Даля. Моделі демократії А. Лейпхарта
30. Парламент як інститут представницької влади: функції, типи
31. Походження і сутність політичних партій
32. Ознаки та функції політичних партій
33. Типологія політичних партій
34. Типологія партійних систем
35. Теорії партійних коаліцій
36. Поняття виборчих систем та принципи їх функціонування
37. Види виборчих систем та виборчі цензи
38. Мажоритарна виборча система: різновиди, переваги та недоліки
39. Пропорційна виборча система: різновиди, переваги та недоліки
40. Змішана виборча система. Соціологічний закон Дюверже
41. Виборча система України
42. Поняття політичної еліти, її структура
43. Типологія політичної еліти. Циркуляція політичної еліти
44. Лідерство як політичний феномен: особливості та функції
45. Теорії політичного лідерства
46. Типологія політичного лідерства. Стилї політичного лідерства
47. Поняття і структура політичної культури. Типологія політичної культури
48. Політична соціалізація: сутність, етапи та функції
49. Поняття, форми і структура політичної поведінки
50. Політична свідомість: сутність та рівні. Масова політична свідомість